

XAVIER SALA I MARTÍN

Qui protegeix el consumidor?

L'anunci de la fusió de les grans cadenes d'hipermercats Pryca i Continente ha reactivat el debat sobre el paper que les grans superfícies comercials han de tenir a Catalunya i ha tornat a manifestar el sentiment que hi ha al nostre país contrari a aquestes grans empreses comercials. Àmbits diferents reclamen la intervenció del govern per a evitar que els nous gegants tinguin una quota de mercat massa elevada.

En una economia de mercat com la catalana és necessari que el govern tingui el paper fonamental de garantir que totes les empreses del país actuïn d'acord amb les lleis, competeixin seguint les regles del mercat i no obtinguin un poder de monopoli que els permeti d'explotar ni consumidors ni subministradors. Si els intents actuals d'evitar fusions entre empreses serveixen per impedir que els gegants obtinguin un grau de monopoli que podria perjudicar el consumidor, la intervenció pública serà benvinguda.

Ara, em fa l'efecte que la lluita contra les fusions i contra les grans superfícies no es fa pas per protegir el consumidor, sinó per protegir el petit comerç (no passa dia que algun expert no assenyali que "la petita empresa sempre ha estat el teixit tradicional de Catalunya i, per tant, s'ha de protegir"). La gent que ataca les grans superfícies sovint oblida que, normalment, aquestes empreses ofereixen més varietat, a preus més atractius i en millors condicions que no els petits comerços (si no, com és que hi ha tantes cues per a entrar al Pryca de Cabrera de Mar cada dia de l'any?)

Ens hem de demanar, doncs, per què el petit comerç ofereix menys productes a preus superiors. Hi ha petits comerços que posen uns preus més alts perquè la gent prefereix un tracte personal, una botiga a la vora de casa i no haver de fer cues a l'autopista per anar a comprar. I tot això, que ho troba al petit comerç local, s'ha de pagar. Si aquesta és la raó, jo no tinc res a dir-hi..., però aleshores el petit comerç no necessita protecció del govern contra la competència de la superfície, ni cal acusar les grans superfícies de competència deslleial,

perquè actuen en un altre mercat que és diferent.

Per una altra banda, hi ha petits comerços que posen uns preus més alts perquè són menys eficients, atès que no poden comprar a l'engròs i utilitzen tecnologies i canals de distribució antiquats i poc eficients. La pregunta, per tant, és: "si són tan ineficients, com és que poden sobreviure en un món de competència com el nostre?" I aquesta pregunta té dues respostes. D'una banda, el petit comerç sovint gaudeix d'una situació de "monopoli local": quan la tieta no té cotxe i no pot anar a comprar a la gran superfície, està condemnada a comprar al barri i, dins el barri, la botigueta sovint gaudeix d'un monopoli local que no dubta a utilitzar posant preus molt elevats (per cert, el grau de "concentració" que aquests monopolis locals tenen als mercats locals respectius, no es comptabilitza en les mesures que normalment empenen els defensors del proteccionisme comercial). Si aquesta és l'explicació, els qui carreguen contra les grans superfícies haurien de carregar, seguint la mateixa lògica, contra el petit comerç, perquè ambdós es troben en una situació de monopoli als mercats respectius. La segona explicació és que la petita empresa té la protecció del govern. I, en aquest cas, un home pregunta com és que el govern s'estima més de protegir el petit comerç si, fent-ho, perjudica el consumidor. Al cap i a la fi, els partits democràtics haurien d'actuar en favor de la majoria, i mentre de consumidors n'hi ha sis milions, de petits comerciants només n'hi ha milers!

Però, en realitat, els partits democràtics no adopten les polítiques que afavoreixen la majoria de la població, sinó les que els fan obtenir el màxim de vots, que és molt diferent. S'ha de tenir en compte que el vot del petit comerç és molt concentrat, mentre que el del consumidor és molt més dispers. Dit d'una altra manera: als consumidors, els preocupen "moltes coses", mentre que la preocupació dels empresaris és bàsicament l'empresa. Per tant, si un polític no dóna suport al petit comerç, perdrà tots els vots dels comerciants i, en canvi, guanyarà pocs vots

"El que ha de fer el govern és garantir la competència i anar-se'n a casa tot deixant que les empreses més eficients sobrevisquin, sense preocupar-se de si són grans o petites."

continua en la plana següent